

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELOFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy óra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy óra	1.40

A dolgozó nők és a szervezetlenség.

A békekilátások nagyobbodásával a nők munkaköre is figyelemreméltó. A háború őfelsége e kérdésben is fontos kérdést vetett felszínre. Körülbelül 3 millió dolgozó férfit most a háboruban van lefoglalva akárhány meghalt.

Ennek dacára a társadalmi gépezet működésben van, a munka folyik az országban, ugy gazdasági, mint kulturális téren. Ki végzi el ezt a sokféle munkát a férfiak helyett? A nagyon öregek és a nagyon fiatalok mellett mindenekelőtt az asszonyok. Nem remélt akaraterővel helytállanak a dolgozó nők. De mi lesz velük a mielőbbi békekötés után, a háboru végén? Atadják-e helyüket újra azonnal a férfiaknak, vagy munkájuk nem lesz e veszedelmes a férfiak kereseti viszonyaira? Ezek és hasonló kérdések gyakorlati fontossággal bírnak és helyes elintézésük sok körültekintést követel.

A háborúból visszatérők ugyanis joggal várhatják régi állásuk, fizetésük visszanyerését. A háboruban elesettek és munkaképtelenné váltak hozzátartozó asszonyai szintén jogosan követelheinek állást, ha annak betöltésére hajlandóságuk, képességük van.

Hasonlóképpen természetes valami, hogy a háborút győzelemhez segítő nőknek továbbra is elegendő munkakialmat adjunk és ne fosszuk meg őket a háboru után attól a lehetőségtől, hogy áldásos munkát végezzenek.

Ennek helyes megoldásához multhatatlan szükség van a munkakialmat és munka szervezésére. Országunk hüllő szervezés mellett foglalkoztatni tud minden munkáskezet és minden munkásagyvelőt. A szervezetlenség ellenben töltenségre kérhözhatja száz vagy ezer embernek is munkakialmat. A munkaszervezés terén nálunk még sok a kívánni való. Pedig maga a munkaközvetítés szervezése már ny alkalom több ezer intelligens férfi és asszony számára.

Ugyanez áll a társadalmi foglalkozások minden más ágáról, melyek fel szemben a háboru utáni idő fokozottabb igényekkel lép fel. Ha tehát a nőkben megvannak a képességek azok betöltésére, miért ne érvényesülhetnének mindama foglalkozások terén, melyeken a férfiak s nők egyaránt alkalmasak?

A háboru talán egy téren sem mutatta meg annyira a nő munkaértékét, mint a mezőgazdaságban.

Asszonykéz dagasztotta-sütötte a háboruskenyeret, az fogta az eke szarvát és vetette el a magot. Asszonyok lettek gazdaságok vezetői. A nő tehát a háboru után is feltalálhatja hivatását e téren is, nem ugyan a nagygazdaságok vezetésével, mint inkább egyes különös gazdasági ágak meghonosításánál. Ott van a belterjes kertészkedés. A nők utbaigazítás tanítás mellett nagyszerű elhivatást

találhatnak sok tízezer kerteszerű nem megművelt föld kezelésénél. Ezek az asszonyok és sok más foglalkozásban működő nők, nem a férfiak elől veszik el a kenyeret, hanem sokat közülük nagyobb, jobb kenyérkeresethez segítenek. A háboru után tehát a munkát és közte a női munkát szervezni kell. A munkás-asszony nem ártalmas versenytársa a dolgozó férfinak, hanem lelkiismeretes, gyengéd kisegítője. Mindketőnek közös ellensége a könnyelműség, szervezetlenség.

P. Laci.

Bebörtönözik az orosz cárt.

— A fronthadserég kiküldöttjei a cárt ellen. —

Pétervár, jun. 1. A Távirati Ügynökség jelenti: A fronthadserég kiküldöttjei tudomásul vették Miklós volt cárt oroszokje Szelő-i fogságának a körülményeit és elhatározták, hogy a munkás- és katonatanácsnak legközelebbi országos kongresszusától kérni fogják, hogy a cárt mostani helyéről a Péter-Pál erődbe szállítsák át.

A franciák haragusznak szociálistáikra.

— A franciák nem tanácskoznak aa ellenséggel. —

Páris, jun. 1. Az összes francia lapok felháborodva tárgyalják a francia szociálistáknak a stockholmi tanácskozásra való elutazás mellett való állástoglalását. Egy királyságpárti képviselő törvényjavaslatot nyújtott be a kamarához. Azt akarja, mondja ki a törvényhozás, hogy mindenkit, aki az ellenséggel tanácskozni akar, 2-5 évi fogházzal és 10-50.000 frank pénzbüntetéssel sújtsanak.

Scheidemannt letartóztatták.

— Az angolok szolgálatában állott? —

Berlin, jun. 1. A Deutsche Tageszeitung jelentése szerint Scheidemann német szociálistavezért letartóztatták, mert kitünt, hogy az angolok szolgálatában állott. A hírt természetesen fenntartással kell fogadni, míg hivatalosan meg nem erősítik.

Ebben az évben vége lesz a háborunak.

Washington, május 31. Lansing külügyi államtitkár a szenátus külügyi bizottságában kijelentette, hogy a háboru még ebben az évben véget ér.

A francia és angol szocialisták Stockholmban

Stockholm, jun. 1. Branting miniszterelnök kijelentette, hogy a francia és angol szociálistákat két-három héten belül várják Stockholmba.

Lemondott a bihari főispán.

Nagyvárad, jun. 1. Miskolczy Ferenc, Bihar vármegye főispánja beadta lemondását a kormánynak.

Mért jelent

Cadorna annyi foglyot?

Az olasz harcponalról jelentik, hogy Cadorna olasz főparancsnok — határozott és általunk megállapított hírek szerint — a fogolyszámba sebesült katonáinkat is beleszámítja, míg mi csak a sebesületlenül kezeink közé került foglyokat számítjuk.

Nikolajevics Miklós nagyherceget letartóztatták.

— Cár akar lenni? —

Berlin, jun. 1. A lapok egybehangzó jelentései szerint Nikolajevics Miklós nagyherceget az ideiglenes kormány parancsára letartóztatták, mert Tifliszben egyeduralmi irányzatú zavargások törttek ki, melyekben Nikolajevics nagyhercegnek nagy szerepet tulajdonítanak.

Német buvárhajók és vízi repülők kitűnő tevékenysége.

Berlin, jun. 1. Wolff-jelentés: Buvárnaszadainknak az északi haretéren kifejtett tevékenysége különösen értékes rakományokkal megterhelt ellenséges gőzösök egész sorának az elpusztulását eredményezte. Az elsüllyesztettek között van egy 28.000 tonnás, egy 3700, 3800, 4600 tonnás gőzös, egy fölfegyverzett angol gőzös, egy 2300 tonnás fölfegyverzett japán gőzös, továbbá egy angol buvárhajó-kelepece.

Május 31-én egy német tengeri repülőgépraj a Fekete-tenger partján fekvő Sulinát bombázta jó eredménnyel.

Rokonszenvesen fogadják Stockholmban a magyarokat.

Stockholm, jun. 1. A magyar szociálisták álláspontját rendkívül rokonszenvesen fogadta a holland-skandináv bizottság.

Miért ment asszonydeputáció a polgármester elé?

— Nehéz időket szabad-e keserűbbé tenni? —

(Saját tudósítónktól.) A Délvidék jelentette, hogy kedden délelőtt 10 óra tájban mintegy 100 főből álló asszonyi sereg rohanta meg a polgármesteri hivatal ajtaját és mindenáron a polgármesterrel akartak beszélni.

A hangulat teljesen elkeseredett volt és az asszonyok siró hangon panaszkodtak a polgármesternek, nincs kenyérük, burgonyájuk. Akkor megírtuk, hogy dr. Biró Károly polgármester tájékoztatta az asszonyokat a közéleti nehézségéről és közölte velük, hogy egy fél órán belül mintegy 30—40 mm. liszt érkezik a Pollák-féle malomból és azonnal szétosztás alá kerül.

A kiosztást még aznap délelőtt megkezdték és a délután folyamán is tartott.

Mind Ezek előrebecsátása után rá akarunk mutatni annak a legkevésbé sem megfelelő viselkedésnek helytelenségére, melyet a lisztüzlet személyzete követett el akkor, midőn a

lisztért ordító asszonyi seregtől úgy akart megszabadulni, hogy egyenesen a polgármester elé utasította a tömeget. Az asszonyi sereg meg is jelent Biró Károly előtt.

Kérdezzük azonban, vajon a lisztüzlet személyzete számolt-e azzal a körülménnyel, hogy utasítása mily lázítóan hatott a tömegre akkor, amidőn egy olyan helyre küldte az asszonyokat, ahol a bajok orvoslása momentán éppen úgy nem nyelhet kielégítést, mint bárhol mástutt se.

Ezzel kapcsolatban ismételtén megjegyezzük, hogy a három éves háború legnehezebb napjaiban valamennyiünknek, az általunk is annyiszor hangsúlyozott takarékoskodása segíthet legkönnyebben a bajokon. Léteünk kérdése forog kockán és ezt béketűrő megadással kell biztosítanunk, nehogy ellenségeink első és utolsó szándéka sikerülhessen.

A gőzfürdők és a szénhiány.

— Mennyi szénük van a szabadkai gőzfürdőknek? —

(Saját tudósítónktól.) A háború szülte nehéz viszonyok közé tartozik a szénhiány, mely oly sok gazdasági alany ellenőr. Városunkban még ma is érezhető ez a jelenség, mely különös esapással éppen a gázgyártást sújtotta legjobban.

Szeereiner Alfonz gázgyári igazgató legfokozottabb törekvése sem tudott segíteni a bajokon és a gázgyár részére sehogyan sem tudott szénét beszerezni. Már egy hónapja, hogy szünetel a gázgyári üzem és a hosszú hónap alatt sem sikerült a gázgyár részére szénét beszerezni.

Sokan bizakodva gondolnak arra, hogy a gázgyárnak a város által való megváltása alkalmával felragyog a szénbeszerzés nagyobb lehetőségének rózsás mosolya.

A városi hatóságban kétségtelenül lakozik valami tisztelettel parancsoló tekintély, mely szavai ak nagyobb súlyt kölcsönöz, mint a magánemberek, társulatok szavainak. Bár az általános kényserhelyzetek elleni küzdelmekben, hiába bárki közbelépésének is, mégis megmarad a városi hatóság elvitathatatlan ereje, melynek első sorban a város legelső vezető emberében, a polgármesterben kell, hogy összpontosuljon.

Ha nézzük, vizsgáljuk a helyzetet, megállapíthatjuk, hogy dr. Biró Károly városunk polgármesterének személyében van ebből az energiából, mely sokszor a legnehezebb helyzetekben is megtalálja a megoldáshoz vezető utat. Szükségszerűleg kellett ezt megállapítanunk, amikor azt akarjuk kérdezni, vajon miért nem lép közbe a szénbeszerzés érdekében hivatalos tekintélyének legacélosabb erélyével, hogy megmentsse Szabadkát az egyiptomi sötétségtől, mely most az utcákon terjeng.

Magyarországon — tudomásunk szerint — Szabadkán és Sopronban szünetel szénhiány miatt jelenleg a gázüzem.

Ha vannak olyanok, akik a gázgyár megváltásába helyezik reményüket, mert akkor egész bizonyosra válik a szénhiány megszűnése, — és ha ez valóban így lesz — akkor kétszeresen indokolt kérdésünk: mert vajon a gázgyár polvá érdeke az üzembehelye és avagy a fogyasztók jogos követelése?

A fogyasztók legjogosabb követelése! — Mely első sorban a városi hatóságtól kívánja szükségletének kielégítésére irányuló törekvések támogatását.

Es most egy újabb — egészségügyi szempontból — mindennél fontosabb intézmény léte forog kockán. A gőzfürdők. — A szénközpont tudvalevőleg — kijelentette, hogy gőzfürdők részére nem ad szénét. A szegedi gőzfürdők ennek már áldozatul is estek.

Ami a szabadkai gőzfürdőköt illeti, ma megkérdeztük a tulajdonosokat, mennyi ideig elég a szénkészletük; ha ez elfogy, szükségletük biztosítva van-e azontul is.

A Batthányi utcai gőzfürdő szénkészlete éppen úgy nincs biztosítva, mint a Kazinci utcai Heiszler-féle gőzfürdő. A Batthányi utcai Jód-féle gőzfürdő nem régiben kapott a szénközponttól 1 vagon szénét — 4 vagon helyett. Egy hónappal ezelőtt lett ez leszállítva és akkor a szénközpont azt válaszolta, a szénszükségletet kereskedőknél szerezzék be.

Dr. Biró Károly igazoló írása alapján utalja ki ekkor a szénközpont az 1 vagon szénét mely most már egybűnösen is beszerzett készlettel kiegészítve — teljesen fogytán van.

Heiszler-féle gőzfürdőnek a Salgótarjáni szénbányával van egy régebbi szerződése, mely-

nek alapján a szénbányának havonta kellene szállítani egy vagon szénét. De a szénbánya ebbeli kötelezettségének csak félfévenként tesz eleget.

Most a szükséglet kielégítésére szükséges szénmennyiséget

a szabadkai Lóvi. A. nál szerzik be, mely ha megakad, — melyre minden pillanatban el lehetünk készülve, — előáll az az eset, mely már Szegeden be is következett, hogy a gőzfürdők Szabadkán is be kell zárni.

39 tojás 800 korona és 8 hónap.

— A rendőrkapitány „kiengesztelése” tojással. —

A megvesztegetők iszonyu elrettentésére példás ítéletet hozott ma a szabadkai királyi törvényszék.

Halász György bajai lakos nem elégedett meg a tej maximális árával, hanem hogy több pénzre tegyen szert — pedig 62 hold földje van — vizezte a tejet. Emiatt el is ítélte őt Oltványi István bajai rendőrkapitány 23 koronára. Mikor az ítéletet Halász bácsi meghallotta, illetve írásban megkapta, elment a rendőrkapitányhoz a hivatalba és kérte, hogy engedje el a büntetést. Erre természetesen csak az lehetett a válasz, hogy vagy felebbezzen, vagy fizesse le a büntetést.

Másnap a rendőrkapitány, mikor haza ment, 39 drb tojást adtak át neki azzal, hogy ezt neki hozták. Mivel otthon nem tudták, hogy ő a tojást nem úgy vásárolta, azt átvették. Mikor a kapitány megtudta, hogy Halász

György küldte a tojást, megvesztegetésért megtette ellene a följelentést.

Ma tárgyalta az ügyet a szabadkai törvényszék, mely előtt Halász azzal próbált védekezni, hogy nem a büntetés elengedéseért küldte a 39 tojást, hanem „kiengeszteléseképpen”, hát ha megbékülne a rendőrkapitány. Ezt a furfangos védekezést azonban nem vették figyelembe a bírák és Halász Györgyöt elítélték 6 hónapi fogházra és 600 korona mellékbüntetésre, özv. Utri Sándornét pedig, aki a Halász bácsi 20 tojásához 19-et kölcsön adott neki, mint bűnszegédet 2 havi fogházra és 200 korona mellékbüntetésre. A felek felebbeztek.

A 19 tojást a csendőrség lefoglalta és beszolgáltatva a bajai rendőrkapitányi hivatalnak. Eme tojások sorsa ismeretlen előttünk.

Szabadka város közéleti ügyeinek intézése.

— A fáradhatatlan kitartás. —

(Saját tudósítónktól.) Naponta elkönyveljük lapunk hasábjain a közéleti ügyekre vonatkozó kisebbségi eseményeket. Akkor a szűk szavú jelentések korlátai nem elegendik meg, hogy reállyabb bepillantást engedjünk olvasóinknak a közéleti ügyek megoldásának útjába, melyek — sokak előtt ismeretlen — nehézségeket gördítenek azok elé, kik ezeknek az ügyeknek fáradhatatlan apostolaiként, erejük teljes megfeszítésével dolgoznak azon, hogy városunk minden egyes polgárának biztosítsák — a lehetőség határai között — nehéz napjaink minden akadályának leküzdésével a megélhetési kívánalmak jogos minimumát.

Itt meg kell állanunk egy névnel, mely a legtöbbet emlegetett, a legtöbbet szidalmazott és a legkevésbé dicséret név: dr. Biró Károly...

Tagadhatatlanul atyai gondoskodással intézi a legnehezebb idők legnehezebb kérdését, a közéleti ügyeket. Ha itt-ott a külső látszat más véleményt erőszakol ki bárkiből is, utaink azokra a súlyos akadályokra, melyek a lehetetlenség barrikádjával állják útját valamennyiünk érdekében tett törekvéseiben. Ezen küzdelmekben kifejtett munkásság igaz értéke csak akkor lesz teljesen világos előttünk, ha megismerjük dr. Winkler Imre pénzügyi tanácsnok, Szabadka városi közéleti ügyosztály vezetőjének is kiaszthatatlan buzgalommal latba vetett szorgalmát, mely a háború kitérésének első pillá-

nata óta nem szűnik meg egy percre sem lankadni.

Hányszor találkozott ő a halálal künn a városi vágóhídon, ahol személyesen — már a háború előtt is — felügyelt a városi mészárszék részére ledolt állatok kezelésére és hány-szor táthattuk a 4 és 5 esti órákban a városi lisztüzletnek fehérpapos pénztárai előtt, hogy a napi forgalom számadásait fölülvizsgálja?

El kellett ezeket mondanunk, hogy mindenki lássa, meg tudja érteni városunk mai helyzetét a közéleti ügyek szempontjából, melynek éppen a napokban is érezhető sulya oly meggondolatlan kifakadásokat erőszakolt ki — a tegnapielőtt, dr. Biró Károly előtt megjelent asszonydeputáció egyes tagjaiból.

Halálozások.

Bor Mária Mohóbol fiatalon, rövid szenvedés után meghalt.

Özv. Vig Mátjáné Cserynák Erzsébet Szabadkán, 63 éves korában halt meg.

Molvec Emil Lihomosen, virágzó életének legszebb idejében meghalt.

Pecce Erzsébet Obecsen, 38 éves korában halt meg.

Emőd Györgyné, Szűcs Julianna 35 éves korában Bács-Keresztúron halt meg.

Rácz Zsuzsanna 73 éves korában VII. k. k. 220. szám alatt a lakásán meghalt.

Emelik a buza árát.

— A gazdák akciója. —

Az ország összes gazdasági egyesületeit — közöttük a bács megyeit is — rendkívüli közgyűlésre hívják egybe Budapesten június 10-ére.

A nagygyűlés iránt rendkívül élénk érdeklődés nyilvánul meg az egész országban, az ország gazdaközönsége erősen készülődik erre a kongresszusra, mert ezen beszélnek meg azokat a lépéseket, amelyeket a gazdák a termelők érdekeinek megvédése szempontjából szükségesnek tartanak.

A rendkívüli nagygyűlés tárgysorozata voltaképpen két érdekes pont szerepel. Az egyik a mezőgazdasági termények árának és forgalmának, valamint a mezőgazdasági üzemhez nélkülözhetetlen ipari cikkek és anyagok árának szabályozásáról szól. A másik fontos kérdés a mezőgazdasági érdekképviselet megteremtésének régóta húzódozó, most azonban aktuálissá vált problémája.

A gazdák mozgalmanak kettős célja van. Egyrészt rábírní a kormányt arra, hogy a mezőgazdasági termények maximális árát és forgalmát változtassa meg, másrészt követelik az iparcikkeknek, különösen a mezőgazdasági termeléshez szükséges iparcikkeknek és azok anyagának ármármálását.

Konkrét kívánságaik a következők:

A mezőgazdasági termények árát emeljék föl olyan mértékben, hogy az új árak fedezetet nyújtsanak a folyó termelési év folyamán erősen megnövekedett költségekre. Szükségessének tartják azonban azt is, hogy mondja ki a kormány, hogy az 1917. évi termésre megállapított maximális árak, mint minimális árak biztosítsanak az 1918. évi termésre is.

A lisztárak megállapításánál és forgalombahozatalánál: A kenyérliszt ára maradjon meg változatlanul. A szegény nép kenyérének lisztjét ne drágítsák meg. Ezzel szemben változtassák meg az őrlési arányt és pedig úgy, hogy a jövőben ne 15 százalék, hanem 20 százalék finomabb lisztet nyerjenek a kiörlésnél. A finom liszt árát állapítsák meg olyan magasra, hogy abban a buza áremelése jórészt fedezetet találjon.

A malnok őrlési díját mérsékelni kell és csökkenteni kell a kicsinyben való lisztárusítás jutalékát is, — kívánják a gazdák.

Kérni fogják a kormánytól, hogy a *Haditermény jutalékát* fordítsák egyrészt a kenyérliszt árának mai színvonalon való tartására, másrészt ennek az összegnek a felhasználásával tegyék lehetővé, hogy az állami tisztviselők és a magánhivatalnokok lisztszükségletüket olcsóbban szerezhessék be.

A gazdák azt is óhajtják, hogy kormányintézkedéssel tiltás el a városoknak és a törvényhatóságoknak azt, hogy a jövőben a lisztközvetítést tökégyűjtésre használják fel és ezáltal drágítsák a nép kenyérét.

A vámorlós díját a jövőben pénzben és nem részben fizessék a termelők a malomnak.

A mezőgazdasági cselédek, munkások és ipari munkások fejkvótáját havi 18 kg-ban állapítsák meg és pedig a folyó év júliusának elejétől kezdve, viszont a többi fogyasztók fejkvótája maradjon változatlan addig, míg a feleslegek ismerete nyomán az emelés mérve biztosan meg nem állapítható. Engedjék meg, hogy a termelők gazdasági és háziszükségletüket

visszatartsák, illetve azt saját községükben beszerezhessék.

Arról azonban eddig nem nyilatkoztak, hogy a gazdák a gabona árának milyen mértékű emelését kívánják. Emelés lesz, még pedig a buza ára méter mázsánként állítólag 12 koronával lesz magasabb, a többi szemes gabona ára pedig 10 koronával emelkedik.

NAPI HIREK.

Az érettségi vizsgálatok eredménye. A szabadkai városi magyar főgimnáziumban a miniszteri rendelet szerint május hó 30. és 31-én folytak le az érettségi vizsgálatok, amelyeknek eredményét tegnap délután hirdette ki a vizsgálatok elnöke, *Kosztolányi igazgató*. Vizsgálatot tett 9 rendes és 1 leány magántanuló. Ezek közül 4 jól és 4 egyszerűen érettt lett. Keitőt pótvizsgára utasítottak. Jól érettek lettek: Kovács Árpád, Kriegstein Károly, Schwitzer Pál és Reiner Rózsa. Egyszerűen érettek: Koncz Dániel, Sinkovics Mátyás, Vadkerti János és Várady Andor. — Itt említjük meg, hogy a felső kereskedelmi fiúiskolában is megkezdtek már az érettségi vizsgálatokat. Az írásbeliek már megvoltak és kb 10 nap múlva lesznek a szóbeli vizsgák.

Uj zászlós. A maínapon *Rados József*, a fiatal zászlós vount be a szabadkai 6-ik honvéd gyalogezred tisztikarába. A fiatal zászlós még tegnap e. é. önkéntes szakaszvezető volt, aki már átszenvedte a haretér minden borzalmat és végig küzdötte a leghevesebb harcok jelentékeny részét.

Felső kereskedelmi iskolai tanulók Bulgáriában. Már a háboru előtt észrevették Magyarorszánon is, hogy kereskedelmi életünknek a Balkán felé kell irányulnia. A háboru alatt ennek körösztülvítele elháríthatatlan akadályokba ütközik. A szegediek azonban megtalálták a megfelelő utat, melyen haladnunk kell, ha biztosítani akarjuk magunknak a Balkán piacait. Mint Szegedről írják: *Dr. Somogyi Szilveszter* polgármester azt az eszmét vetette föl, hogy a városi felsőkereskedelmi bolgár nyelvű tanfolyamának öt-hat legjobb növendéke a nyári vakációt Bulgáriában töltsse. Viszont a polgármester oda akar hatni, hogy a jövő tanév alkalmával öt-hat bolgár ifju a szegedi tanintézetben tanuljon. A tanács e célból ötezer korona költséget a rendkívüli alapból szavaz meg, a többi költséget a szegedi kereskedők és iparosok viselik.

Előléptetett önkéntes. A szabadkai 6-ik honvéd gyalogezred pótzászlóaljánál *Grósz Jenő* e. é. önk. tizedest e. é. önk. szakaszvezetővé léptették elő.

Június elseje és a tisztviselők gyorssegélye. A vasutasok mozgalmas akciójának köszönhető, hogy az állami alkalmazottak részére gyorssegély címen kiutalták, a már bejelentett összegű segélyt melyre az

egyéb állami segélyezésben részesülő közigazgatósági és közmüvelődési tisztviselők, így a tanárok is igényt tarthatnak. A segély kiutalását a mai napra várták, de annak kifizetését ma még nem eszközölték és a tisztviselők egyenlőre azon vigasztalódnak, hogy — mint a rendelet mondja — már a napokban kezeikhez kópják a sovány summájú segélyt.

Vitézségi érem. Ma tudatták hivatalosan *Szloboda János* 6-ik honvéd gyalogezredbeli zászlóossal, hogy az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásáért a bronz vitézségi érmet kapta.

Olaszországból hazaérkezett 6-os honvéd. A legújabb csere-rokkan hadifogollyszállítmánnyal hazaérkezett Olaszországból *Braun Rezső* hatos honvéd hadapródörmester, *Braun Emil* vagyonos kaboli kereskedő fia. *Braun Rezsőt* már itthon elsi-ratták, az ezred hivatalos kimutatásában hősi halottként szerepelt, amíg hosszú hónapok után levelezőlap érkezett Olaszországból, amelyben a meggyászolt fiu értesítette hozzátartozóit, hogy megsebesülve olasz hadifogságba került. *Braun Rezső* honvéd hadapródörmestert az olaszok a legutolsó csere-rokkan transporttal hazaengedték.

IV. Károly király arképének leleplezése a szabadkai honvédek tisztí étkezéjében. A szabadkai 6-os honvédek tisztí étkezéjében ma ünnepélyes keretek között leplezték le IV. Károly királyunk életnagyságu mellképét *Czitto Balázs* vezérőrnagy jelenlétében. A leleplezésnél jelen voltak: *Tiry* ezredes, szabadkai állomásparancsnok, *Marton Aladár*, a 6-os honvédek pótzászlóalj parancsnoka, *Maderspoch* Károly alezredes, *Sauerwald Vilmos* őrnagy, az alosztályok parancsnokai és az egész tisztikar. A művészi képet *Hős Imre* 6-os honvéd népfelkelő festette.

A 6-os honvédek hadikölcsönjegyzése. A hadikölcsönjegyzés hazafias példaadásúai szolgálnak a szabadkai 6-os honvédek pótzászlóaljánál a mai napig eszközölt jegyzések. A pótzászlóalj egyes alosztályainál történt jegyzések ellenőrzésével *Nagy Ferenc* tart. főhadnagy van megbízva, kihez a mai napig 342350 korona összegben történt jegyzésekről érkezett jelentés, mely egyike a legörvendetesebb jelenségeknek, annál is inkább, mert ez a jegyzési összeg a kezdet kezdetén lett hadikölcsönbe befektetve, amennyiben a jegyzések érde-

kében engedélyezett szabadságookról a katonák legnagyobb része még nem érkezett vissza.

Kik mennek a soproni fő-reáliskolába? Szabadka város törvényhatóságának határozata folytán a soproni ka onai fő-reáliskola két alapítványi helyére városunkból a jövő iskolai év kezdetével *Tary Károly* *Tary István* anyakönyvvezető h. fia és *Nagy István*, *Nagy Ferenc* cipész fia mennek.

100 munkás a szabadkai gazdák. A tegnapi nap folyamán mezőgazdaságunk biztosítására 100 katonamunkás érkezett Szabadkára. A gazdasági ügyosztály még tegnap megtette az intézkedéseket, hogy a munkára szabadságolt katonákat gazdánk között szétosszák.

A kézműáru-kereskedők üzleteinek nyitása a nyári hónapokban. A kézműáru-kereskedők Szabadkán június—július—augusztus hónapokban üzleteiket a mai naptól fogva — a hétfői betivásárt kivéve — délután 2 órakor nyitják. A pénteki betivásár törvényes szünetét elvesztvén, ezen a napon is, mint a hét többi napjain az üzleteket délután 2 órakor nyitják meg a vásárló közönség részére.

KORZÓ-MOZI.

Június 1-én, 2-án és 3-án péntek, szombat és vasárnap:

Alibi igazolás

Amerikai bűnügyi dráma, a legérdekesebb Nordisk-film.

Utazás a házasság felé

Vigjáték a főszerepben
- Rita Clermont. -

Június 4-én, 5-én hétfő és szerda:

A z e s k ü

Társadalmi dráma.

Június 6-án és 7-én szerda,

- csütörtök: (Urnapja) -

Titkos irás

Izgalmas detektiv dráma.

ELŐADÁSOK KEZDETE:

Hétköznap 6 és 1/2, ünnep- és vasárnap 2, 4, 6 és 1/2 órakor.

Meghalt a kis-bajmoki áldozat.

A *Délvidék* jelentette, hogy Pünkösd hétfőjén éjjel tájban Kis-Bajmokon bieskázások történtek. Ezekből a bieskázásokból véresen került ki *Szárics András* 32 éves II. körű laktos, kit 10 főszerűségi kapott sebével a mentők szállítottak a Mária Valéria kórházba, ahol kínos szenvedések közt mult ki. A szabadkai kir. törvényszék orvosa *Szárics* hulláját tegnap délután boncolta föl.

Szesz a gazdák. A *Délvidék* annak idején jelentette, hogy egy miniszteri rendelet intézkedik aziránt, hogy a gazdaközönség részére bizonyos mennyiségű szesz utaljanak ki.

Dr. Biró Károly polgármester ma lapunkban egy hirdetésben tudatja a közönséggel, hogy Szabadkán a szeszt 4-én — hétfőn — osztják ki az Egressy-utcában levő városi bérpalotában. Az 1-5 láncos láncos gazdák 0.25 liter, az 5-10 láncos gazdák 0.50 liter és a 10 láncnál több földes gazdák 1 liter szeszt igényelhetnek.

Beiratások a leánygimnázium V. osztályába. A szabadkai m. kir. állami felső leányiskolával kapcsolatos leánygimnázium V. osztályába az iskola igazgató-sága f. é. június hó 15—20-ig írja be a jelentkező tanulókat. Előzetes felvilágosítással a hivatalos órákon szolgál az érdeklődőknek. Beiratkozhatnak a felső leányiskola, a gimnázium, vagy a polgári leányiskola negyedik osztályát végzett tanulók.

Lehullt bilincsek. A Lifkai remek darabot mutatott be szerdán és csütörtökön a nagyszámú közönségnek. Hiszen ha *Henny Portent* olvassuk a főszerepben, ki ne sietne a Lifkába, hogy a művész játékában gyönyörködhessek? A „Lehullt bilincsek”-ben is ő alakította a főszerepet. Az előadás mindvégig érdekfeszítő és lebilincselő volt és hozzá még Henny Porten szép játéka! A kiegészítő műsor: „A tilosban” igazán érdekes és kacagtató darab volt. A közönség nagy meglepődéssel és hangos tetszéssel kísérte az előadást.

Felelős szerkesztőnk telefonszáma
Palics 34.

Közigazdaság.

Az orvosi székfű

értékesítése.

Az orvosi székfű (*matricaria chamomilla L.*) hazánk legelső helyen álló gyógynövénye. Ezt a növényt már régi idő óta nagy mennyiségben vásárolja tőlünk a külföld. — Tudvalevő, hogy a hamburgi kikötőben magában átlagban 30—100,000 kg kamillaviragot raknak hajóra Amerikába teendő szállításra. Legtöbb megy az északamerikai Unióba, azután Argentínába, Braziliába, Chilébe, Kuba szigetére, Urugvayba és a Philippini-szigetekre.

A németországi kamillaszükségletnek majdnem felét Magyarország adja. Innen van a nagy kereslet. A földünkön, ahol a székfűvirág a legtermésesebben terem. A földünk szikes legelőin ezer és ezer holdnyi területet borít el az orvosi székfű, ezért lehet ott könnyű szerrel nagy mennyiséget összerakni.

Sajnos azonban, nagyon sok a panasz a magyar áru ellen, de nem a hazai székfűvirág tartalmassága miatt, hanem a szedés módja ellen.

Elsősorban azért panaszkodnak a külföldi kereskedők, mert a mi szedőink tisztátalanul szedik a székfűvet. Belekevernek mindenféle más növényt, virágot, fűvet és sok minden egyebet. Így például Tschireh 1910-ben megemlíti, hogy a neki beküldött magyarországi székfűvirágmintából 25-féle különböző

idegen virágot, magot és termést válogatott ki. A másik panasz pedig az, hogy nálunk igen hosszú szárral szedik a székfűvirágot, ami azután szintén rontja az áru értékét.

Az északkeurópai államokban ugyanis csak az olyan székfűvirágot minősítik első osztályúnak, amelynek virágfejein 4—6 milliméter szára van; ha pedig a száruk ennél hosszabbak, az ára akkor csak mint második, harmad, vagy negyedik osztályú szerepelhet.

A magyarországi székfűvirágfejekeken pedig sokszor 15—20 milliméter hosszú szárat is rajthagynak, amiért azután a tartalmasság tekintetében legelső helyen álló székfűvirágainkat a külföldön csak másodrendűnek és silánynak minősítik.

A hazánkban termő székfűvirág illóolajtartalma a legnagyobb. Míg a német kamillának átlagosan 0.13—0.24, az orosz kamillának 0.15 százalék az olajtartalma, addig a magyarországi kamilla olajtartalma 0.13—0.36 százalék. Ez a körülmény pedig azért is fontos, mert a székfűvirágot nemcsak teának használják, hanem illóolajat is gyártanak belőle. A Schimmel & Comp-féle híres miltitzi gyárban megállapították, hogy a kamillaolaj gyártására legalkalmasabb a magyarországi székfűvirág, mert annak átlagos hozama 0.2—0.38 százalék szokott lenni.

Egyébként a székfűvirágból az olajon kívül még szörpöt, kivonatot, vizet is készítenek.

A székfűvirág közismert orvosság melyet ma is majdnem úgy használnak, mint az ókorban. A nagy fogyasztás miatt nemcsak a vadon termő székfűvirágot gyűjtik össze, hanem sokféle veit is, illetve mesterségesen termesztik.

Az előadottakból az a következtetés vonandó le, hogy a hazai gyűjtőket a gondosabb és szakszerűbb szedésre, a kereskedőket pedig a lelkiismeretesebb szállításra serkentjük, hogy ezáltal elérhessük azt, hogy a magyar áru elfoglalhassa a világpiacon azt a helyet, melyet tartalmasságánál és kiváló zamatajánál fogva megérdemel.

Dr. Péter Béla nyomán S. E.

Főszerkesztő: Pinterits Károly
Igazgató: Budapest.
Főmunkatárs: Dr. Fontányi József,
Ugyv. Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonosok által
Antal Nvonda és Irodalmi Vállalat
mint szövegeset könyvnyomdájában
Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

Dr. BIRÓ KÁROLY
udv. tan. polgármester védnöksége alatt
VOJNICH DEZSŐ
prépost-plébános bevezető előadásával
CZITTLER VILMA,
TÖTÖSSY MARISKA
LYUBIBRATICS LILI
urleányok és
BAÁN JÁNOS
zongoraművész közreműködésével a
GYÖNGYÖSI TŰZKÁROSULTAR
javára kedden este 8 órakor a Lifka
mozi jótékony előadást rendez
Jegyek már kaphatók.

Nyilttér *

A városligeti népnünpély műkedvelőinek nyilatkozata Jeges József és Barát Sándor nyilatkozatára.

A *Délvidék* május 31-i számában foglalkozott Jeges József és Barát Sándor urak ügyével. Ebből kifolyólag Jeges József és Barát Sándor urak tegnap ugyanezen a *Délvidék* „nyilttér” rovatában egy egy nyilatkozatot tesznek közre, melyre mi a városligeti népnünpély kabaré-előadásának többi műkedvelő szereplői megjegyezzük azt, hogy Jeges József ur bennünket egyáltalán nem oktatott olyan értelemben, hogy ő — szabad idejének legjava részét feláldozva — bennünket egyes alakításokra tanított volna be.

Mi nélküle is éreztünk magunkban annyi erőt, hogy az ő instrukciói nélkül is megállottunk volna helyünket, melyet már több alkalommal is nélküle töltöttünk be.

Ezzel kapcsolatosan megjegyezzük még, hogy Jeges József ur szabad idejének legjava részét feláldozva ugyan esténként eljött a mozdonyvezetők otthonába, hol szerepeinket — vele együtt — tanultuk, de legtöbb esetben már csak szerepeink begyakorlásának erre szánt idejének utolsó pillanataiban érkezett oda úgy, hogy ha ő meg is lett volna bízva a mi betanításunkkal, ennek nem tehetett volna eleget késői jövedele miatt.

Mi az ügyet — ránk vonatkozóan — befejezetének tekintjük és nem kívánunk ezentúl semmiféle nyilatkozatra válaszolni.

A városligeti népnünpély kabaré-előadásának szereplői.
* Az e rovatban közöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HOMUNKULUSZ I.

A sorozat befejező része teljesen különálló cselekmény és bárki az előzők nélkül is megértheti.

DICK KARTER

detektív vigjárték 3 felv.
Péntek, szombat, vasárnap kerül színre a

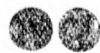
LIFKA MOZIBAN.

Kezdeté d. n. 5 és este 8 órakor
Ünnepen 2, 4, 6 és 8 órakor

Aprított Tűzifát

bármely mennyiségben a rendelés napján házhoz szállít,
Szegedi-úti telepéről

Bánó és Bröder
tűzifakereskedő cég Szabadka.

Telefon 446. Telefon 446.

Szerkesztői üzenet.

K. F. Szerencsésen megérkezünk. M. nagyon jól érzi magát.

APRÓHIRDETÉSEK.

Közlési díjak: 10 szög 1 korona, minden további szög 10 fillér. Föltűzőbb betűkkel szedve, minden szög 20 fillér. Vasár- és ünnepnapj számokban 10 szög 2 korona.

Elveszett gyűrű. Elveszett Pünkösöd vasárnapján délután a Halasi úton egy értékes gyűrű. Tulajdonosa becses emlékként őrítze eddig. A megtaláló, ha átadja a Délvidék kiadóhivatalában, azonnal 50 korona jutalomban részesül. 3—3

Házi nyul. Keresek megvételre ezüst házi nyulat. Jánlatok pontos cím megjelölésével „Ezüst nyul” jellegre a Délvidék kiadóhivatalához küldendő. 8—2

Butorozott szoba. Egy modern berendezésű butorozott szoba kiadó a Halasi-úton. Bővebb felvilágosítással szolgál e lap kiadóhivatala. 3—3

Eladó butor. Többféle butor darab eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4—3

Butorozott szoba. Szép berendezésű udvari szoba — a Kínizs-utcaiban — kiadó. Villanyvilágítással. Cím a kiadóban. 5—3

1922
1917. eln. sz.

Hirdetmény

a gazdák részéről igényelhető szeszről.

A m. kir. Pénzügyminiszter urnak a város gazda közönsége szesz szükségletének biztosítása tárgyában kibocsájtott 65180/1917. sz. rendelete alapján ezenel közzhírré teszem, hogy a város Gazdaközönsége részére kitöltött szesz a város tulajdonát képező Egressy-utcai bérpalotában lévő városi üzlet helyiségben 1917. évi június 4-ik napjától kezdve minden hétfő péntek és vasárnapon napon fog szétosztásra kerülni.

A szesz szétosztása a művelés alatt álló földterület nagysága szerint fog történni és pedig oly módon, hogy:

1—5 áncz területig átlag 0.25 liter
5—10 áncz területig átlag 0.50 liter

10 ánczon felüli területnél pedig minden áncz után 0.1 liter szesz fog kiosztani.

A művelés alatt álló földterület nagyságát az illetékes adókönyvvezetők fogják az adókönyvekben igazolni, míg az utalvány kiadását és a szesztartó literenteként 6 K 20 fillér vételár bevételezését a közéletmezősi hivatalban (városi székház I em. 38 ajtó) fogják eszközölni.

Felhívom ennek folytán a gazdaközönség azon részét, a mely a kitöltött szeszre igényt tart, hogy az általa művelt földterület nagyságának igazolása végett az 1915. évi adókönyvvezetőkkel az illetékes adókönyvvezetők az utalvány átvétele és a szesz áruának kifizetése végett pedig a város közéletmezősi hivatalához forduljon.

Szabadkán, 1917. évi május hó 30 án.

Dr. Biró Károly
udv. tan. polgármester.